

Звіт
про стратегічну екологічну оцінку
«Схеми санітарного очищення
населених пунктів
Бориспільської
міської територіальної громади»

2022 рік

ЗМІСТ

Передмова	3
1 Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	5
2 Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено	14
3 Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу	21
4 Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом	21
5 Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	22
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	24
7 Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання схеми санітарного очищення	25
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення	25
9 Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	26
10 Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	29
11 Резюме нетехнічного характеру інформації	30
12 Список використаних першоджерел	31
13 Терміни та визначення	32
14 Список виконавців	33

Передмова

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) – це інструмент стратегічного планування, направлений на включення екологічних пріоритетів в програми, плани, політики.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування (далі – ДДП).

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування підлягають проведенню стратегічної екологічної оцінки.

Схема санітарного очищення населеного пункту підпадає під визначення документа державного планування і дію Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Схема санітарного очищення населеного пункту - документ, у якому містяться графічні та текстові матеріали щодо черговості здійснення заходів та обсягів робіт з санітарного очищення, систем і методів збирання, зберігання, перевезення, оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження і захоронення побутових відходів, включаючи небезпечні відходи у їх складі, необхідної кількості смітєвозів, механізмів, устаткування та інвентарю, доцільності проектування, будівництва, реконструкції чи розширення об'єктів поводження з відходами, їх основні параметри і розміщення, орієнтовані капіталовкладення на будівництво і придбання технічних засобів.

«Схема санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» (надалі - «Схема санітарного очищення Бориспільської МТГ») стосується діяльності на території Бориспільської МТГ, і підлягає затвердженню виконавчим органом Бориспільської міської ради.

Розроблення «Схеми санітарного очищення Бориспільської МТГ» здійснюється на виконання вимог п.5 ст.10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», п.15 ст.30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», п.(б) ст.21 Закону України «Про відходи».

Відповідно до Технічного завдання за Договором № 206 від 28 липня 2021 року між Головним управлінням житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Бориспільської міської ради та ТОВ «АТОН ІНЖИНІРИНГ», «Схема санітарного очищення Бориспільської МТГ» розроблена у відповідності до ДБН Б.2.2-6:2013 «Склад та зміст схеми санітарного очищення населеного пункту» та інших чинних нормативно-правових документів.

Основними принципами державної політики у сфері поводження з відходами, визначеними Законом України «Про відходи», є пріоритетний захист навколишнього природного середовища і здоров'я людини від негативного впливу відходів, забезпечення ощадливого використання матеріально-сировинних та енергетичних ресурсів, науково обґрунтованого узгодження екологічних, економічних і соціальних інтересів суспільства, щодо утворення та використання відходів, з метою забезпечення його сталого розвитку.

Санітарне очищення територій населених пунктів – один з найважливіших заходів, спрямованих на забезпечення екологічного та санітарно-епідеміологічного благополуччя населення та охорону навколишнього середовища. Побутові відходи можуть створювати санітарно-гігієнічну та епідеміологічну небезпеку внаслідок неприємних запахів та шкідливих хімічних сполук, які можуть бути присутні або утворюються в них, а також внаслідок присутності в них збудників інфекційних та паразитарних захворювань.

Розроблення схеми санітарного очищення населеного пункту спрямовується на зменшення впливу відходів на довкілля, покращення санітарного стану населених пунктів та покращення умов проживання мешканців, використання ресурсоцінних компонентів відходів.

Звіт про СЕО складається до затвердження ДДП та містить з урахуванням змісту і рівня деталізації ДДП, сучасних знань і методів оцінювання таку інформацію: зміст та основні цілі ДДП, його зв'язок з іншими ДДП; характеристику поточного стану довкілля, у тому числі

здоров'я населення; екологічні проблеми; зобов'язання у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються ДДП, а також шляхи врахування таких зобов'язань; опис наслідків для довкілля; заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП; обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися; заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; резюме нетехнічного характеру інформації розраховане на широку аудиторію.

Стратегічна екологічна оцінка «Схеми санітарного очищення Бориспільської МТГ» проводиться відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених наказом Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 10.08.2018 року № 296.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» виконано 2-а перші із 6-ти етапів СЕО «Схеми санітарного очищення Бориспільської МТГ»: 1) визначення обсягу СЕО; 2) складання звіту про СЕО; 3) проведення громадського обговорення та консультацій; 4) врахування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій; 5) інформування про ухвалення ДДП; 6) моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення.

Визначено обсяг (скоупінг) стратегічної екологічної оцінки та ключові екологічні проблеми, коло органів влади, та зацікавлених сторін, які братимуть участь у консультаціях, і необхідний ступінь залучення громадськості до участі у СЕО.

В ході проведення СЕО оцінені ймовірні наслідки реалізації документа державного планування, зокрема, оцінені наслідки для таких компонентів довкілля: ґрунти, атмосферне повітря, водні ресурси, стан фауни, флори, біорізноманіття, кліматичні фактори, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я.

При здійсненні стратегічної екологічної оцінки «Схеми санітарного очищення Бориспільської МТГ» застосовувались наступні методичні підходи:

1. стратегічний аналіз (базується на аналізі стратегічних пріоритетів, цілей та завдань);
2. імпактний підхід (базується на методах оцінки впливів та ризиків та прогнозуванні очікуваних наслідків).

Прогнози за результатами імпактного підходу в контексті СЕО проекту схеми санітарного очищення не є досить точними, оскільки відсутня точна інформація про технології та обладнання які можуть бути застосовані при виконанні заходів санітарного очищення. Проте імпактний підхід використовувався для якісної та кількісної оцінки, а також в цілях створення інструментів для наступних етапів стратегічного планування і проектування реконструкції об'єктів інфраструктури системи санітарного очищення. Дана оцінка має дещо обмежений характер. На наступних етапах стратегічного планування рекомендується поглиблений аналіз та формування індикаторів.

Для проведення СЕО була використана інформація про стан довкілля, статистична інформація, дані моніторингу стану довкілля, експертні оцінки та інша доступна інформація.

Для проведення стратегічної екологічної оцінки, зокрема, було здійснено:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників;
- проведення аналізу слабких та сильних сторін схеми санітарного очищення з точки зору екологічної ситуації;
- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
- проведення оцінки впливу схеми санітарного очищення на складові довкілля та на стан здоров'я населення.

«Схема санітарного очищення Бориспільської МТГ» передбачає реалізацію комплексу заходів направлених на підвищення ефективності санітарного очищення населених пунктів Бориспільської МТГ, використання вторинної сировини, зменшення захоронення відходів що в свою чергу зменшить кількість шкідливих викидів в атмосферу і шкідливий вплив на здоров'я населення.

1 Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Зміст схеми санітарного очищення населених пунктів

«Схема санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» розроблена у відповідності до вимог ДБН Б.2.2-6:2013 «Склад та зміст схеми санітарного очищення населеного пункту» яким визначено склад та зміст схеми санітарного очищення. Схема санітарного очищення розробляється на розрахунковий період 15 років з виділенням першочергових (5 років) та довгострокових заходів на 15 років.

У схемі передбачається використання передових технологій, технічних рішень, технологічного обладнання, які відповідають природоохоронним та санітарно-гігієнічним вимогам і забезпечують унеможливлення впливу шкідливих факторів на довкілля та здоров'я мешканців.

«Схемою санітарного очищення населених пунктів Бориспільської МТГ» передбачається реалізація необхідних заходів щодо санітарного очищення населених пунктів Бориспільської МТГ:

1. впровадження роздільного збирання відходів на усій території МТГ;
2. впровадження контейнерного методу збирання ТПВ як в зонах багатоквартирної забудови так і в зонах одноквартирних будинків з присадибною ділянкою:
 - в зонах багатоквартирної забудови контейнери місткістю 1,1 м³ для змішаних відходів та для різних видів вторинної сировини;
 - в зонах одноквартирних будинків з присадибною ділянкою контейнери місткістю 1,1 м³ та 0,24 м³;
3. впровадження системи збирання великогабаритних та ремонтних відходів - встановлення спеціалізованих контейнерів місткістю 8 м³ на контейнерних майданчиках або спеціалізованих місцях за графіком;
4. підвищення культури збирання твердих побутових відходів - будівництво контейнерних майданчиків згідно нормативних вимог та сучасних естетичних бачень;
5. облаштування місця тимчасового збирання небезпечних відходів в складі побутових відходів до передачі спеціалізованим організаціям з утилізації небезпечних відходів;
6. визначення перспективних місць будівництва сміттєпереробного заводу;
7. прибирання вулично-дорожньої мережі та тротуарів населених пунктів згідно нормативних вимог із застосуванням сучасних протиожеледних матеріалів;
8. визначення місць складування снігу, заправлення поливо-мийних машин та утримання баз зберігання протиожеледних матеріалів згідно нормативних вимог;
9. підтримання діяльності з поводження з безпритульними тваринами – утримання «КП «Центр стерилізації та адопції тварин»;
10. будівництво громадських туалетів в місцях масового перебування людей, заходи з утримання та дезінфекції громадських туалетів з дотриманням нормативних вимог;
11. забезпечення спеціалізованою технікою для збирання та вивезення твердих побутових відходів, рідких відходів, літнього та зимового прибирання вулично-дорожньої мережі та тротуарів, утримання системи зливової (дощової) каналізації.

Основні цілі схеми санітарного очищення населених пунктів

Основною метою схеми санітарного очищення є створення комплексної системи поводження з побутовими відходами, прибирання вулично-дорожньої мережі, поводження з безпритульними тваринами та забезпечення населення громадськими туалетами, відповідної інфраструктури поводження з відходами та прибирання об'єктів благоустрою, що в свою чергу мінімізує шкідливий вплив на здоров'я населення.

Основними завданнями схеми санітарного очищення міста є визначення:

- черговості здійснення заходів із санітарного очищення;
- обсягів робіт із санітарного очищення;
- систем і методів поводження з побутовими відходами;

- необхідної кількості спеціально обладнаних транспортних засобів для збирання та перевезення побутових відходів, машин, механізмів, устаткування та інвентарю для здійснення робіт із прибирання об'єктів благоустрою;

- доцільності проектування, будівництва, реконструкції, розширення об'єктів поводження з побутовими відходами, їх основних параметрів і місць розміщення;

- обсягів фінансування заходів, передбачених схемою.

Завдання схеми санітарного очищення полягає у виборі найбільш ефективних в санітарному і технічному відношеннях заходів щодо збирання, видалення та знешкодження твердих і рідких побутових відходів, використання сучасних методів прибирання території, раціонального розміщення об'єктів санітарної очистки та прибирання.

Відповідність «Схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» вимогам нормативних документів

В «Схемі санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» в повній мірі враховано вимоги та положення нормативних документів загальнонаціонального та місцевого рівнів які передбачені в нормативних документах що стосуються сфери санітарного очищення населених пунктів.

1. «Правила благоустрою Бориспільської міської територіальної громади» затверджені рішенням міської ради від 14 вересня 2021 року № 987-13-VIII.

2. «Правила утримання і поводження з тваринами у Бориспільській міській територіальній громаді» затверджені рішенням міської ради від 25 травня 2021 року № 499-10-VIII.

3. Закон України «Про основи містобудування»

Стаття 19. Забезпечення сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій при здійсненні планування і забудови територій.

При розробці та реалізації містобудівної документації суб'єкти містобудівної діяльності зобов'язані дотримуватись основних завдань та заходів щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій.

Сталий розвиток населених пунктів передбачає соціально, економічно і екологічно збалансований їх розвиток, спрямований на створення економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для сучасного та наступних поколінь на основі раціонального використання ресурсів, технологічного переоснащення і реструктуризації підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, комунікаційно-інформаційної, інженерної інфраструктури.

Екологічна безпека територій передбачає дотримання встановлених природоохоронним законодавством вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, збереження та раціонального використання природних ресурсів, санітарно-гігієнічних вимог щодо охорони здоров'я людини, здійснення заходів для нейтралізації, утилізації, знищення або переробки всіх шкідливих речовин і відходів.

4. «Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року» затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8.11.2017 р. № 820-р.

5. Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року» визначено що частка відходів, які захоронюються (відсотків загального обсягу утворених відходів), становить: 2015 рік (базовий) - 50%, 2020 рік - 45%, 2025 рік - 40%, 2030 рік - 35%.

6. Закон України «Про відходи»:

Стаття 21. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами

Органи місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами забезпечують:

в) організацію збирання і видалення побутових відходів, у тому числі відходів дрібних виробників, створення полігонів для їх захоронення, а також організацію роздільного збирання корисних компонентів цих відходів.

Стаття 32. З 1 січня 2018 року захоронення не перероблених (необроблених) побутових відходів забороняється.

Стаття 33. Вимоги щодо зберігання та видалення відходів - Зберігання та видалення відходів здійснюються відповідно до вимог екологічної безпеки та способами, що забезпечують максимальне використання відходів чи передачу їх іншим споживачам (за винятком захоронення).

Стаття 35. Порядок здійснення діяльності, пов'язаної із збиранням і заготівлею окремих видів відходів як вторинної сировини

Операції поводження з окремими видами відходів як вторинної сировини в частині приймання і закупівлі їх у населення спеціалізовані підприємства здійснюють через свої приймальні пункти (стаціонарні або пересувні).

Стаття 35-1. Вимоги щодо поводження з побутовими відходами

- Під час проектування житлових будинків, громадських, виробничих, складських та інших споруд передбачаються будівництво та облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання і зберігання побутових відходів, урн для побутових відходів.

- Житлові масиви і внутрішньодворові території, дороги загального користування та інші об'єкти благоустрою населених пунктів, а також місця проведення масових заходів обладнуються контейнерними майданчиками, урнами для побутових відходів.

- Роздільне збирання побутових відходів здійснюється їх власниками згідно з методикою роздільного збирання побутових відходів, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

- Великогабаритні та ремонтні відходи у складі побутових відходів мають збиратися окремо від інших видів побутових відходів.

- Небезпечні відходи у складі побутових відходів збираються окремо від інших видів побутових відходів, а також мають відокремлюватися на етапі збирання чи сортування та передаватися спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

- Перевезення побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними транспортними засобами.

- Захоронення побутових відходів дозволяється тільки на спеціально обладнаних для цього полігонах/звалищах.

- Забороняється проектування, будівництво та експлуатація полігонів побутових відходів без оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату.

7. Закон України «Про екологічну мережу України»

Стаття 15. Схеми формування екомережі

4) регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі є основою для розроблення усіх видів проектної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності.

8. Водний кодекс України

Стаття 99. Заборона скидання у водні об'єкти відходів і сміття.

Забороняється скидання у водні об'єкти виробничих, побутових, радіоактивних та інших видів відходів і сміття.

9. Земельний кодекс України

Стаття 61. Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж річок, навколо водойм та на островах.

2. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

г) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо.

10. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»

Стаття 40. Основні вимоги щодо режиму охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду

- В охоронних зонах не допускається будівництво промислових та інших об'єктів, мисливство, розвиток господарської діяльності, яка може призвести до негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Оцінка такого впливу здійснюється в порядку, встановленому законодавством України.

11. ДБН Б.2.2-6:2013 «Склад та зміст схеми санітарного очищення населеного пункту»

Розроблена схема санітарного очищення відповідає вимоги щодо складу та змісту схеми санітарного очищення населеного пункту.

12. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 23.03.2017 №57 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів»

Розроблення, погодження та затвердження «Схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» виконуватиметься відповідно до положень та вимог Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 23.03.2017 №57 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.04.2017 за №505/30373 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів».

Документи державного планування (ДЦП) в сфері санітарного очищення

Документи державного планування місцевого рівня

Перспективи розвитку сфери санітарного очищення Бориспільської МТГ визначені в програмних документах, які стосуються даної сфери діяльності:

1. «Стратегія сталого розвитку громади Бориспіль 2025» (2018 рік).
2. «Програма соціально-економічного та культурного розвитку міста Борисполя на 2020-2024 роки»¹ (затверджено Рішенням міської ради від 17.12.2019 № 5143-67-VII).
3. «Програма соціально-економічного та культурного розвитку Бориспільської міської територіальної громади на 2021-2023 роки»² (затверджено Рішенням міської ради від 24.12.2020 № 36-3-VIII).

Документи державного планування обласного рівня

- Концепція впровадження сучасної системи поводження з побутовими відходами у Київській області 2017-2022 рр.

Документи державного планування національного рівня

- «Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року» (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р).

Аналіз відповідності цілей та зв'язок схеми санітарного очищення з іншими документами державного планування

«Стратегія сталого розвитку громади Бориспіль 2025»

«Стратегією сталого розвитку громади Бориспіль до 2025 року» (надалі – «Стратегія розвитку м. Бориспіль») визначено стратегічні цілі розвитку міста:

1. Місто, що надає якісні послуги та створює комфортне життєве середовище, та операційні цілі:
 - 1.1.1.4. Здійснення заходів із прибирання та санітарного очищення територій міста.
 - 1.1.1.7. Запровадження новітніх форм та сучасних технологій для збору, сортування та переробки твердих побутових відходів.

¹ Програма соціально-економічного та культурного розвитку міста Борисполя на 2020-2024 роки // https://borispol-rada.gov.ua/images/stories/dokumenty/2020/prog_sots_ekonom_rozvytok.htm

² Програма соціально-економічного та культурного розвитку Бориспільської міської територіальної громади на 2021-2023 роки // https://borispol-rada.gov.ua/images/stories/dokumenty/2021/prog_sots_economy_21-23_year.htm

1.3.3. Поліпшення санітарного стану міста.

1.3.3.1. Організація санітарного прибирання території міста та вивіз твердих побутових відходів.

1.9.9. Посилення контролю за утриманням домашніх тварин та регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами.

1.9.9.3. Улаштування притулку для безпритульних тварин.

1.9.9.4. Стерилізація безпритульних тварин.

«Схемою санітарного очищення Бориспільської МТГ» передбачено заходи що відповідають операційним цілям «Стратегія сталого розвитку громади Бориспіль 2025» - таблиця 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення в «Стратегії ...»	Відповідність заходів в «Схемі...»
Здійснення заходів із прибирання та санітарного очищення територій міста	Розраховано потребу в спеціалізованій техніці для прибирання та санітарного очищення територій та необхідного обладнання
Запровадження новітніх форм та сучасних технологій для збору, сортування та переробки твердих побутових відходів	Передбачено впровадження роздільного збирання відходів
Улаштування притулку для безпритульних тварин	Передбачено утримання притулку для безпритульних тварин
Стерилізація безпритульних тварин	Передбачено систему поводження з тваринами

«Програма соціально-економічного та культурного розвитку міста Борисполя на 2020 – 2024 роки»

«Програмою соціально-економічного та культурного розвитку міста Борисполя на 2020 – 2024 роки» (надалі – «Програма розвитку м. Борисполя...») передбачено наступні напрямки розвитку в сфері санітарного очищення:

3.2.1. Розвиток житлово-комунального господарства:

- виділення земельної ділянки та будівництво сміттєпереробного заводу;
- впровадження роздільного збору твердих побутових відходів, ведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо культури поводження зі сміттям;
- забезпечення санітарної очистки міста.

3.3. Охорона навколишнього природного середовища та техногенна безпека:

- будівництво каналізаційних очисних споруд міста;
- забезпечення функціонування дощової зливової каналізації на території міста.

«Схемою санітарного очищення Бориспільської МТГ» передбачено заходи що відповідають напрямки розвитку в сфері санітарного очищення передбаченим в «Програмі соціально-економічного та культурного розвитку міста Борисполя на 2020 – 2024 роки» - таблиця 1.2.

Таблиця 1.2

Визначення в «Програмі розвитку м. Борисполя ...»	Відповідність заходів в «Схемі...»
- виділення земельної ділянки та будівництво сміттєпереробного заводу	Передбачено можливість будівництва сміттєпереробного заводу
- впровадження роздільного збору твердих побутових відходів, ведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо культури поводження зі сміттям	Передбачено заходами «Схеми...»
- забезпечення функціонування дощової зливової каналізації на території міста	Передбачено заходами «Схеми...»

«Програма соціально-економічного та культурного розвитку Бориспільської міської територіальної громади на 2021-2023 роки»

«Програмою соціально-економічного та культурного розвитку Бориспільської міської територіальної громади на 2021-2023 роки» (надалі – «Програма розвитку МТГ...») передбачено наступні напрямки розвитку в сфері санітарного очищення:

2.1.8. Розвиток житлово-комунального господарства та надання якісних комунальних послуг населенню:

- виділення земельної ділянки та будівництво сміттєпереробного заводу;
- впровадження роздільного збору твердих побутових відходів, ведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо культури поводження зі сміттям;
- забезпечення санітарної очистки територіальної громади;
- придбання нової техніки для комунальних підприємств громади.

2.1.13. Охорона довкілля, екологічна та техногенна безпека, удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами:

- здійснення заходів із прибирання та санітарного очищення територій громади;
- будівництво каналізаційних очисних споруд;
- продовження будівництва та введення в експлуатацію каналізаційних мереж.

«Схемою санітарного очищення Бориспільської МТГ» передбачено заходи що відповідають напрямки розвитку в сфері санітарного очищення передбаченим в «Програмі соціально-економічного та культурного розвитку Бориспільської міської територіальної громади на 2021-2023 роки» - таблиця 1.3.

Таблиця 1.3

Оперативні цілі «Програми розвитку МТГ ...» та відповідність «Схеми...»

Визначення в «Стратегії ...»	Відповідність заходів в «Схемі...»
- виділення земельної ділянки та будівництво сміттєпереробного заводу	Передбачено можливість будівництва сміттєпереробного заводу
- впровадження роздільного збору ТПВ, ведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо культури поводження зі сміттям	Передбачено заходами «Схеми...»
- придбання нової техніки для комунальних підприємств громади	Передбачено заходами «Схеми...»
- ліквідація стихійних сміттєзвалищ	Передбачено заходами «Схеми...»

Узгодженість схеми із стратегічними напрямками розвитку міста та Бориспільської МТГ

Заходи передбачені в схемі санітарного очищення узгоджуються із стратегічними напрямками розвитку в сфері санітарного очищення передбаченими в ДДП міста та МТГ, а ступінь їх узгодженості представлено в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Узгодженість схеми із стратегічними напрямками розвитку міста та МТГ

Екологічні цілі	Узгодженість схеми
Здійснення заходів із прибирання та санітарного очищення територій міста	+2
Запровадження новітніх форм та сучасних технологій для збору, сортування та переробки твердих побутових відходів	+2
Підтримання території громади в належному санітарному стані	+2
Подальший розвиток та модернізація мереж централізованого водовідведення	+2
Будівництво каналізаційних очисних споруд міста	+2
Забезпечення функціонування дощової зливової каналізації на території міста	+2
Улаштування притулку для безпритульних тварин та стерилізація безпритульних тварин	+2

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:

+2 - цілі схеми санітарного очищення добре узгоджені з міськими (МТГ) цілями;

+1 - цілі схеми санітарного очищення та міські (МТГ) цілі принципово узгоджуються, проте не узгоджені в Схемі. Необхідно тісніше пов'язати цілі на наступних етапах планування та/або на рівні заходів;

0 - цілі схеми санітарного очищення та міські (МТГ) цілі нейтральні по відношенню одні до одних;

-1 цілі схеми санітарного очищення та міські (МТГ) цілі не узгоджуються, але можуть бути узгоджені, в рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей схеми та міських (МТГ) цілей;

-2- цілі схеми санітарного очищення та міські (МТГ) цілі принципово суперечать одні одним, необхідні термінові заходи, сформовані на уточнення цієї цілі схеми санітарного очищення.

Таблиця 1.5

Аналіз відповідності цілей

№	Чи може реалізація схеми санітарного очищення спричинити	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
Повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			●	+
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел			●	
3	Погіршення якості атмосферного повітря			●	+
4	Появу джерел неприємних запахів			●	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			●	
Водні ресурси					
6	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			●	
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			●	
8	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			●	
9	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			●	
10	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			●	+

Оцінка впливу схеми санітарного очищення на довкілля

Значним антропогенним чинником в населених пунктах Бориспільської МТГ залишається велика кількість утворення побутових відходів.

Найбільш вразливими компонентами довкілля, які зазнають негативного впливу є атмосферне повітря, ґрунтові води а також здоров'я населення.

При гіпотетичному «нульовому» сценарії коли не складається або не затверджується схема санітарного очищення, подальший екологічний стан населених пунктів МТГ є очевидно проблематичним і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, недостатньо ефективного використання вторинних ресурсів, забруднення атмосферного повітря.

Реалізація заходів передбачених схемою санітарного очищення, які передбачають збільшення ефективності збирання та використання твердих побутових відходів буде мати позитивний вплив на стан довкілля з одночасним зменшенням впливу існуючих незмінних

факторів: надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, які здійснюється від захоронення відходів.

Реалізація схеми санітарного очищення буде мати позитивний вплив на рівень ефективності використання вторинної сировини наявної в побутових відходах, тобто сприятиме збільшенню її використання та зменшенню захоронення відходів, що є важливим індикатором місцевого розвитку.

В процесі СЕО здійснено експертну оцінку ймовірного впливу Схеми на складові довкілля відповідно до контрольного переліку, наведеного в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Оцінка ймовірного впливу схеми санітарного очищення на довкілля відповідно до контрольного переліку

Чи може реалізація схеми санітарного очищення спричинити	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			●	
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел			●	+
Погіршення якості атмосферного повітря			●	+
Появу джерел неприємних запахів			●	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або будь які зміни клімату			●	
Водні ресурси				
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			●	
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			●	+
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону			●	
Забруднення підземних водоносних горизонтів			●	+
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			●	
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			●	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			●	
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			●	
Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			●	
Відходи				
Збільшення кількості утворених твердих побутових відходів			●	+
Збільшення обсягів переробки побутових відходів з вилученням небезпечних та ресурсоцінних компонентів та їх утилізації			●	+
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			●	+

Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів III-IV класу небезпеки			●	
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			●	+
Збільшення обсягів переробки побутових відходів з вилученням небезпечних та ресурсоцінних компонентів та їх утилізації			●	+
Спорудження небезпечних об'єктів поводження з відходами			●	+
Земельні ресурси				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			●	
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			●	
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			●	
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			●	
Біорізноманіття				
Негативний вплив на ландшафт міста			●	
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			●	
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			●	
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			●	
Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля			●	+
Населення та інфраструктура				
Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			●	
Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			●	
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні споруди			●	
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			●	+
Екологічне управління та моніторинг				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки			●	+
Погіршення екологічного моніторингу			●	+
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			●	
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			●	+
Інше				
Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			●	+
Суттєве порушення якості природного середовища			●	+
Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії			●	+
Суттєве порушення якості природного середовища			●	+

Появу можливостей для досягнення короткострокових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			•	
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			•	

На основі експертних оцінок, представлених в **таблиці 1.6**, можна зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу схеми санітарного очищення на довкілля:

1) Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації Схеми не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. А навпаки, впровадження роздільного збирання відходів та компостування органічної частини відходів на присадибних ділянках сприятиме зменшенню обсягів захоронення відходів і зменшенню викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

2) Відходи. Реалізація заходів передбачених в схемі санітарного очищення не передбачає збільшення кількості утворення відходів. А навпаки, впровадження роздільного збирання відходів та компостування органічної частини відходів на присадибних ділянках сприятиме зменшенню обсягів утворення відходів.

3) Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації схеми санітарного очищення не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, появи таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

4) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В схемі санітарного очищення не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття.

5) Вплив на культурну спадщину. Реалізація схеми санітарного очищення не має призводити до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

6) Вплив на населення та інфраструктуру. Реалізація заходів передбачених схемою санітарного очищення не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення. Більше того, вирішення таких питань, як відповідне облаштування контейнерних майданчиків, впровадження роздільного збирання відходів і відокремлене збирання небезпечних відходів сприятиме зменшенню шкідливих викидів в атмосферне повітря що сприятиме покращенню здоров'я населення.

7) Екологічне управління, моніторинг та інше. Схема санітарного очищення не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки.

8) Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація заходів схеми санітарного очищення може призвести до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Таким чином, реалізація «Схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля.

Разом з тим, реалізація багатьох заходів схеми санітарного очищення може призвести до покращення екологічної ситуації на території населених пунктів Бориспільської МТГ.

2 Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозі зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

Бориспільська міська територіальна громада (МТГ) розташована в Бориспільському районі, в центрі лівобережної частини Київської області, на південний схід від м. Київ, адміністративним центром МТГ є місто Бориспіль.

Відповідно до розпорядження КМУ від 12.06.2020 р. № 715-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Київської області»³ до складу Бориспільської МТГ входить 19 населених пунктів, в тому числі місто Бориспіль та 18 сіл Іванківського, Глибочького, Кучаківського, Любарецького, Рогозівського, Сеньківського старостинських округів: Іванків, Глибоке, Городище, Кучаків, Артемівка, Лебедин, Мала Стариця, Сулимівка, Любарці, Тарасівка, Рогозів, Кириївщина, Сеньківка, Андріївка, Велика Стариця, Горобіївка, Григорівка, Перегуди.

Площа територіальної громади: 527,7 км².

Чисельність населення громади: 80,765 тис. осіб, з них: міське населення – 63,674 тис. осіб (78,8%) та сільське населення – 17,091 тис. осіб (21,2%).

Стан навколишнього природного середовища території Бориспільської МТГ є задовільним по причині незначної кількості виробничих підприємств, в основному це підприємства харчової та легкої промисловості і відсутності підприємств важкої промисловості.

Основними факторами які впливають на погіршення стану довкілля є значне зростання руху автотранспорту на магістральних дорогах які проходять через населені пункти МТГ.

Атмосферне повітря

Забруднювачами атмосферного повітря у м. Борисполі є транспортні засоби, промислові підприємства та підприємства теплоенергетики (газові котельні), що розташовані в жилій зоні міста, та мають застаріле обладнання, неоснащені газопилоочисним обладнанням.

За даними міжрайонного відділу лабораторних досліджень ДУ "Київський обласний Лабораторний Центр Міністерства охорони здоров'я України" найбільший вплив на екологічну ситуацію у м. Борисполі мають ДПМА «Бориспіль», траса Київ-Харків, окружна траса, більш ніж 10 АЗС, розташованих поряд з сельбищною територією, підприємства теплоенергетики (газові котельні), окремі промислові підприємства.

Статистичні дані про викиди забруднюючих речовин за період 2016-2020 років, представлено в таблиці 2.1 та на діаграмі 2.1.

Таблиця 2.1

Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по м. Бориспіль у 2016-2020 роках, (т)

Забруднюючі речовини	2016	2017	2018	2019	2020	сер 2016-2020 рр
Обсяги викидів забруднюючих речовин, усього	145,7	164,1	131,0	129,4	86,0	131,24
у тому числі						
діоксид сірки	1,0	0,7	0,6	0,6	0,3	0,64
діоксид азоту	12,1	34,9	51,1	37,9	36,4	34,5
оксид вуглецю	21,5	20,6	28,3	23,7	19	22,6
метан	0,5	0,2	0,8	0,6	0,6	0,54
Крім того, викиди діоксиду вуглецю	14366,5	8439,5	38350,3	30152,0	29336,8	24129,0

*За даними Головного управління статистики у Київській області (лист №14-06/1633-21 від 13.08.21 року).

Наявна чітко виражена тенденція до зменшення викидів забруднюючих речовин в цілому на 35% в 2020 році в порівнянні до середнього рівня за період 2016-2020 років, діоксиду сірки – на 53%, що дозволяє прогнозувати подальше їх зменшення.

Динаміка змін викидів оксиду азоту за період 2018-2020 років демонструє яскраво виражену тенденцію до скорочення що також дозволяє прогнозувати і скорочення в подальшому.

Водні ресурси

³ Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Київської області // <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-viznachennya-administrativnih-a715r>

Незадовільний стан поверхневих водних об'єктів формується в результаті антропогенного впливу суб'єктів господарювання.

Серед джерел забруднення можна виділити:

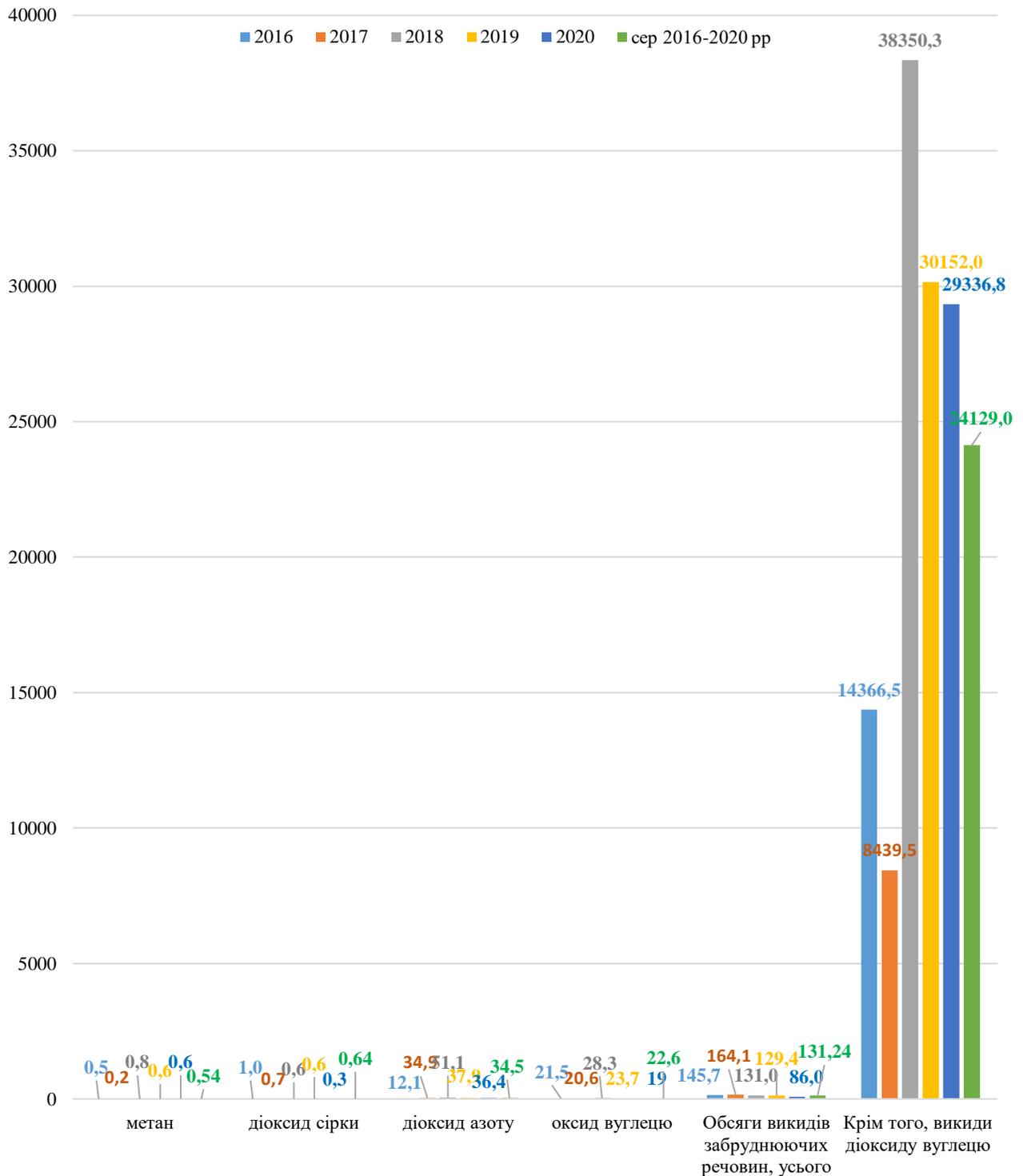
- Стічні води. Продукти життєдіяльності, бруд, миючі засоби - тобто каналізація. Левова частка скидається в річки без достатнього очищення.

- Сільськогосподарське виробництво. Добрива, гербіциди, інсектициди і органічні відходи вимиваються і потрапляють в поверхневі води.

- Промислові відходи. Ртуть, мідь, фтор, радіоактивні частки, залізо, при цьому викиди бувають як нарочними, так і випадковими (аварії, витоки).

Діаграма 2.1

Викиди забруднюючих речовин по м. Бориспіль в 2016-2020 рр, т

- Витоки нафти. Нафтопродукти скупчуються на водній поверхні, перекриваючи доступ світла і кисню.

- Тверді відходи. Пластикові пляшки, пакети, гравій, щебінь, відпрацьований ґрунт. Через це водойми перетворюються на смітники.

Загальний обсяг стічних вод в м. Бориспіль протягом останніх 3 - 4 років залишається стабільним і складає приблизно 3 млн м³ у рік, які перекачуються на поля фільтрації площею 64,5 га та пропускною спроможністю – 12,0 тис м³/добу які у 1965 році.

Населені пункти Бориспільської МТГ не в достатній мірі забезпечені системою зливової каналізації і передусім локальних очисних споруд для очищення поверхневого стоку. Тому необхідним є будівництво системи зливової каналізації.

Побутові відходи

Населення і промислово-господарський комплекс міста створюють щорічно біля 110 тис м³ твердих побутових відходів. Збір та вивезення сміття, прибирання вулиць здійснює КП «Виробниче управління комунального господарства». Із загальної чисельності населення охоплено планово-подвірного системного збирання ТПВ 12099 чол. (35%), планово-поквартирного – 32501 чол. (45%), не охоплено системного збирання ТПВ – до 20% населення.

Недостатньо поширений роздільний збір сміття за окремими видами (скло, папір, поліетилен). Для тимчасової акумуляції сміття у місті використовуються, в основному, відкриті та закриті євроконтейнери в кількості 322 шт., які були придбані в 2016 році і які на даний час знаходяться у задовільному стані. Недостатньо пунктів прийому вторинної сировини. Важливим питанням для міста є утилізація відходів та налагодження механізмів збору і оплати за вивіз сміття від населення приватного сектору.

Система збору та вивезення твердих побутових відходів у місті Борисполі потребує удосконалення в частині удосконалення системи збирання великогабаритних, ремонтних та небезпечних відходів, поводження з використаними меблями, електронним обладнанням, одягом, тощо.

Збирання небезпечних відходів (ртутних ламп та побутових батарейок) від мешканців відбувається волонтерськими та приватними організаціями (магазини, аптеки, тощо). Небезпечні побутові відходи від установ, організацій та підприємств передаються на утилізацію спеціалізованим підприємствам за відповідними договорами.

Сортування та перероблення відходів

Сортування відходів здійснюється на сміттесортувальній лінії розташованій на території полігону (с. Глибоке). Відсортовані відходи реалізуються на переробні підприємства, а залишок захоронюється на полігоні ТПВ.

Перероблення відходів

Перероблення в тому числі спалювання побутових відходів на території Бориспільської МТГ не здійснюється.

Захоронення відходів

На території Бориспільської МТГ здійснюється захоронення відходів на полігоні ТПВ в с. Глибоке.

Прибирання вулично-дорожньої мережі

Санітарне очищення територій міста здійснює КП «ВУКГ». Здійснюється механізоване та ручне прибирання територій об'єктів благоустрою, збір та видалення у встановлені місця відходів, сміття, листя, гілля, що забезпечує утримання територій міста відповідно до нормативних вимог. Планове прибирання здійснюється за 27 маршрутами, непланове – по мірі потреби. Для прибирання територій використовується спеціалізована та неспеціалізована тракторна техніка (з начіпним обладнанням) та сучасна вакуумна підмітально-прибиральна машина City Ranger-2250.

Природно-заповідний фонд та біорізноманіття

На території Бориспільської МТГ наявні об'єкти природо-заповідного фонду: ландшафтний заказник місцевого значення «Нечаївщина» розташований в адміністративних

межах с. Іванків площею 17,6 га (оголошено територією ПЗФ 21.10.2010 р.) та парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Сулимівський» - розташований в межах ВАТ «Кіровське» (село Сулимівка) площею 15,3 га (оголошено територією ПЗФ 28.02.1972 р.) на які заходи передбачувані схемою санітарного очищення не матимуть негативного впливу.

Території, зарезервованих з метою наступного заповідання, території Смарагдової мережі, водно-болотні угіддя міжнародного значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО» відсутні.

Характеристика стану здоров'я населення

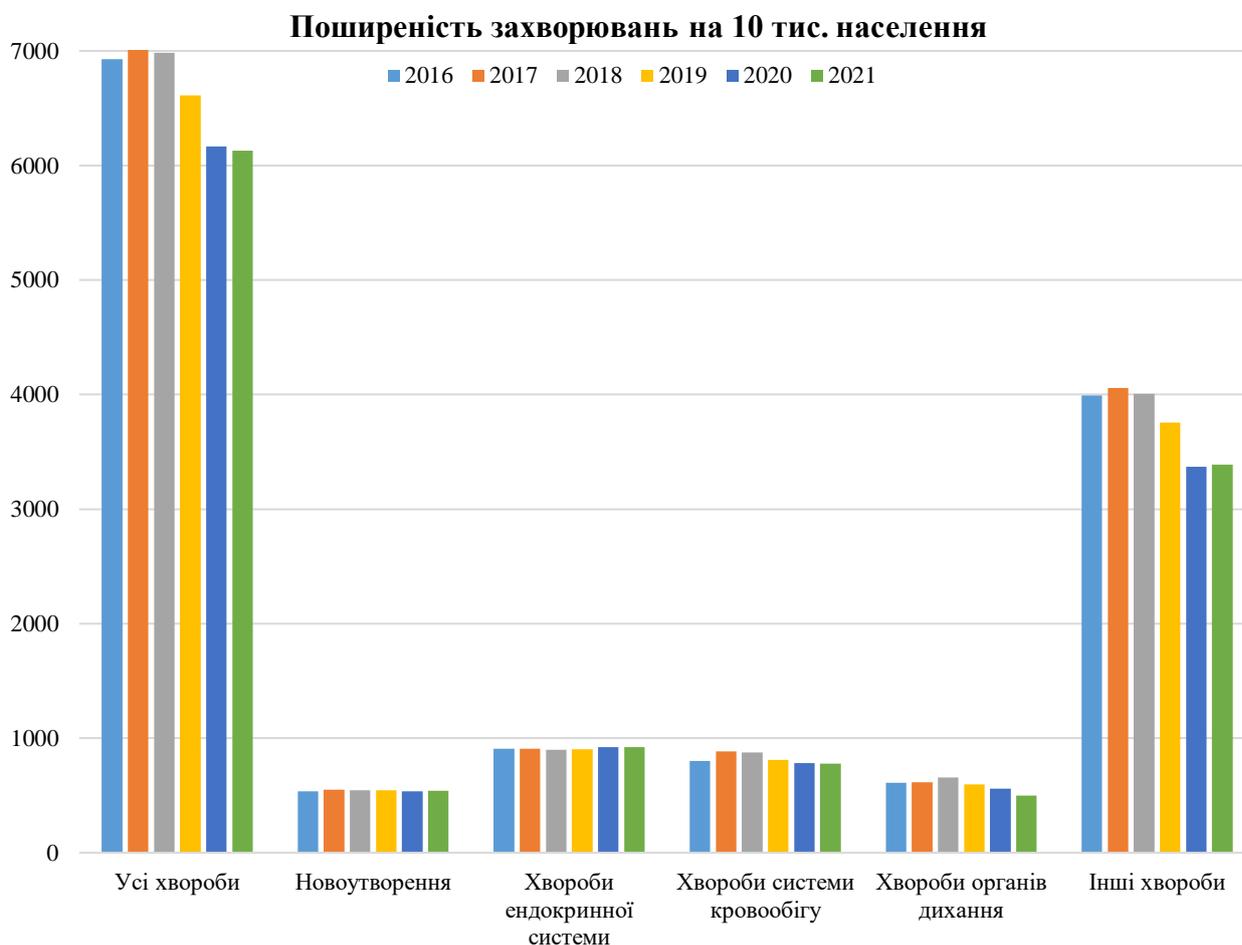
У Бориспільській громаді захворюваність населення має виражену динаміку до зменшення практично по усіх показниках. За період 2016-2021 років поширеність захворювань у відносних показниках (на 10 тис. населення) по усіх показниках зменшилася в 2021 році до середнього значення за період на 7,7%, по новоутвореннях – на 0,4%, по хворобах ендокринної системи – на 1,3%, по хворобах системи кровообігу – на 5,4%, по хворобах органів дихання – на 15,2% (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Загальна кількість зареєстрованих захворювань (поширеність) на 10 тис. населення

Назва показника/роки	2016	2017	2018	2019	2020	2021	сер за 2016-2021
Усі хвороби	6926,6	7014,4	6981,5	6610,9	6168,4	6128,1	6638,3
Новоутворення	536,3	549,9	545,5	546,9	534,9	539,9	542,2
Хвороби ендокринної системи	908,5	907,4	897,7	900,6	923,2	922,1	909,9
Хвороби системи кровообігу	800,2	883,8	876	811,4	783,2	777,3	822,0
Хвороби органів дихання	608,2	617	657,3	596	559,3	500	589,6
Інші хвороби	3993,2	4056,1	4004,8	3755,8	3367,6	3388,6	3761,0

Діаграма 2.2

*За даними КНП «Бориспільська багатопрофільна лікарня інтенсивного лікування»

Статистика по окремих населених пунктах Бориспільської МТГ не ведеться, тому такі дані відсутні.

Динаміка показників захворюваності дозволяє прогнозувати їх подальше зниження що очевидно зумовлено зростанням рівня життя населення та рівня медичного обслуговування.

Ключові екологічні проблеми території

На основі аналізу стану компонентів навколишнього середовища, визначені основні екологічні проблеми Бориспільської МТГ:

- забруднення атмосферного повітря пересувними джерелами внаслідок значного зростання руху автотранспорту на магістральних дорогах які проходять через населені пункти МТГ;

- забруднення атмосферного повітря стаціонарними джерелами забруднення - промисловими підприємствами та підприємства теплоенергетики (газові котельні),
- необхідність забезпечення в повному обсязі і якісного очищення каналізаційних стоків;
- забруднення підземних вод рідкими побутовими відходами з вигрібних ям;
- необхідність зменшення обсягів захоронення відходів.

Таблиця 2.3

Екологічні проблеми Бориспільської МТГ

№ (рейтинг)	Проблема
1	Забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту та стаціонарних джерел викидів
2	Необхідність забезпечення повному обсязі очищення каналізаційних стоків
3	Забруднення ґрунтів та підземних вод рідкими побутовими відходами із вигрібних ям
4	Значні обсяги захоронення відходів

Сильні сторони довілля громади: багаті земельні ресурси.

Слабкі сторони довілля громади:

- наявність вигрібних ям в сільських населених пунктах та садибній забудові міста;
- відсутність централізованого водовідведення в окремих населених пунктах;
- зношеність мереж водопостачання та водовідведення, необхідність реконструкції системи очищення каналізаційних стоків;
- наявність полігону ТПВ на території МТГ.

За результатами опитування місцевих жителів та спеціалістів щодо основних складових екологічної ситуації Бориспільської МТГ виявлено, що основними значущими екологічними проблемами є наступні:

забруднення атмосферного повітря:

- викидами автотранспорту, в основному транзитного, оскільки через населені пункти проходить дорога міжнародного значення;
- викидами промислових та комунальних підприємств (котельні);

забруднення водних об'єктів:

- необхідність забезпечення якісного і в повному обсязі очищення каналізаційних стоків;
- забруднення ґрунтів та підземних вод рідкими побутовими відходами із вигрібних ям.

забруднення ґрунтів:

- значні обсяги захоронення відходів.

SWOT-аналіз екологічної ситуації в на території Бориспільської МТГ

В рамках CEO був виконаний SWOT-аналіз економічної та екологічної ситуації в

населених пунктах Бориспільської МТГ, результати якого наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

SWOT-аналіз екологічної ситуації в Бориспільській МТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
Сталий економічний розвиток громади	
Сприятливі умови для розвитку виробництва, стабільна галузь будівництва, динамічне зростання сектору малих і середніх підприємств. в т.ч. в сфері обслуговування	Обмеженість земельних ресурсів та вільних площ
Інтеграційні взаємозв'язки з м. Київ, який є суттєвим ринком збуту для товарів і послуг	Фізичний знос мереж централізованого водопостачання та водовідведення, теплових мереж
Наявність платоспроможного населення, ринків збуту товарів і послуг	Недостатність місцевих фінансових ресурсів для здійснення інвестицій
Добре розвинута інженерно-транспортна інфраструктура, електро-, газо-, водо- та теплопостачання, наявність сучасних комунікаційних систем і мереж (Інтернет)	Технічний стан більшості будинків, комунальне та технологічне обладнання потребує модернізації та ремонту
Високий освітній і професійний рівень населення	
Сталий соціальний розвиток громади	
Позитивні демографічні тенденції у місті та селах	Відтік трудових ресурсів до міста Київ
Високий рівень освіти трудових ресурсів міста	Наявність дефіциту робітничих кадрів на підприємствах
Сталий екологічний розвиток громади	
Сприятливі природні та кліматичні умови	Діяльність підприємств призводить до забруднення навколишнього середовища
Поступове переоснащення підприємств сучасним обладнанням та впровадження технологій, які зменшують шкідливі викиди	Значна інтенсивність руху автотранспорту магістральними вулицями м. Бориспіль, села Іванків та села Рогозів
Наявність значної кількості зелених насаджень	Відсутність достатнього фінансування екологічних проектів та програм на регіональному рівні
У місті запроваджений роздільний збір побутових відходів з метою виділення вторинної сировини	
Можливості	Загрози
Системні дії влади спрямовані на підтримку малого та середнього бізнесу і комунальних підприємств	Політична нестабільність, погіршення загальної економічної ситуації в країні, нестабільність національної валюти та інфляція
Можливість залучення зовнішнього фінансування та інвестицій для реалізації інфраструктурних проектів	Непевненість суб'єктів малого і середнього бізнесу у стабільності умов ведення бізнесу
Надання професійної допомоги бізнесу у залученні інвестицій	Збільшення фінансового навантаження на суб'єкти господарювання
Розширення повноважень органів місцевого самоврядування в результаті реформи місцевого самоврядування в результаті адміністративно-територіальної реформи	Нестабільність законодавства, можливість негативних його змін

3 Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

В схемі санітарного очищення не передбачено реалізація заходів на нових територіях населених пунктів Бориспільської МТГ.

Заходи по впровадженню роздільного збирання відходів передбачено здійснювати на існуючих об'єктах (територіях) багатоповерхової забудови. Такі території не зазнають негативного впливу на стан довкілля і умови життєдіяльності населення та стан здоров'я населення. Більше цього, вплив на стан довкілля і умови життєдіяльності населення та стан здоров'я населення буде позитивним.

Боротьба зі зміною клімату і запобігання зміні клімату – це система заходів, спрямована на скорочення викидів парникових газів (далі – ПГ) і стримування процесу зростання середньої глобальної температури атмосфери Землі. Очікується загальний позитивний вплив реалізації заходів передбачених в схемі санітарного очищення на запобігання кліматичним змінам через загальне зменшення викидів парникових газів.

Оскільки питання зміни клімату ще недостатньо висвітлені в екологічних методичних документах, Міністерство енергетики та захисту довкілля України пропонує використовувати спрощений метод оцінки впливу на клімат для ДДП (лист Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 №26/1.4-11.3-5650) - вплив на клімат можливо оцінити за критеріями наведеними в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Оцінка впливу схеми санітарного очищення на клімат

Елемент	Напрям	Варіант	Ознаки наявні в схемі санітарного очищення
М-	пом'якшення (mitigation)	зменшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок реалізації заходів передбачених в схемі санітарного очищення	зменшення утворення та захоронення відходів
М+		збільшення суммарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок реалізації заходів передбачених в схемі санітарного очищення	немає
Mt		одноразові великі викиди ПГ під час реалізації заходів передбачених в схемі санітарного очищення	незначні витрати енергетичних ресурсів при виконанні будівельно-монтажних робіт
А+	адаптація (adaptation)	сприяння сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок реалізації заходів передбачених в схемі санітарного очищення	енергозбереження
А-		зменшення сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок реалізації заходів передбачених в схемі санітарного очищення	немає

4 Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом

Природно-заповідний фонд та біорізноманіття

Ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються «Схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади», зокрема щодо територій з природоохоронним статусом відсутні.

5 Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Угода про асоціацію з Європейським Союзом передбачає суттєві зміни екологічної політики України, зокрема у сфері управління відходами. Держава Україна зобов'язалася інтегрувати у вітчизняне законодавство різні норми, закладені у Директивах:

- про відходи;
- про захоронення відходів.

Основні стандарти управління відходами, що містяться в Директивах Європейського Союзу і які Україна зобов'язалася впровадити у національному законодавстві, спрямовані на захист навколишнього середовища від негативних наслідків антропогенної діяльності.

Рамкова Директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 р. "Про відходи та скасування деяких директив".

Це головний документ у цій сфері, який Україна зобов'язана виконати. Вона вважається рамковою, оскільки встановлює межі та шаблони для законодавства. Один із найважливіших прописаних у ній принципів – це принцип створення "ієрархії пріоритетів поводження з відходами".

Директива Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 р. "Про захоронення відходів".

Відповідно до ієрархії пріоритетів поводження з відходами, захоронення відходів на сміттєзвалищах є найменш бажаним заходом. Тому його слід обмежувати до мінімуму. Але в тому випадку, якщо від цього нікуди не дітися й відходи потрібно захоронити на сміттєзвалищі, потрібно дотримуватись норм, які містяться у цьому документі. Загальна мета згаданої Директиви - запобігання чи зменшення, наскільки це можливо, негативного впливу на довкілля, зокрема на поверхневі та ґрунтові води, повітря, а також здоров'я людей від захоронення відходів, шляхом запровадження жорстких технічних вимог до відходів та полігонів.

«Схема санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» визначає головні напрями у сфері поводження з відходами в населених пунктах з урахуванням європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях даних Директив.

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-ХІІ від 25.06.1991 р., зі змінами) визначено, що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

а) забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на відповідній території;

б) участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;

в) участь у розробленні стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;

г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

д) затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів

загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);

е) видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;

ж) реалізація повноважень у сфері стратегічної екологічної оцінки відповідно до законодавства про стратегічну екологічну оцінку;

з) вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

Засади екологічної політики України визначені **Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»** (№ 2697-VIII від 28.02.2019 р.). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України **«Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»** (№ 722/2019 від 30.09.2019 р.) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є **«Протокол про стратегічну екологічну оцінку»** («Протокол про СЕО») до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті («Конвенція Еспо»), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015 р.), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

В Україні проведення СЕО регламентується **Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку»** (№ 2354-VIII від 20.03.2018 р.).

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря регулюються **Законом України «Про охорону атмосферного повітря»** (№ 2707-XII від 16.10.1992 р. зі змінами), **Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища»** (№ 1264-XII від 25.06.1991 р., зі змінами) та іншими нормативно-правовими актами. Основні чинні нормативи у сфері захисту атмосферного повітря встановлені:

– Постановою Кабінету Міністрів України **«Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»** (№ 300-2002-п від 13.03.2002 р., зі змінами);

– Наказом Мінприроди України **«Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел»** (№ 309 від 27.06.2006 р.);

– Наказом Мінприроди України **«Про затвердження технологічних нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин із теплосилових установок, номінальна теплова потужність яких перевищує 50 МВт»** (№ 541 від 22.10.2008 р., зі змінами).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються **Водним кодексом України** (№ 213/95-ВР від 06.06.1995 р.) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04.06.2017 року набрав чинності Закон України **«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування»** від 07.02.2017 року № 1830-VIII, яким внесено зміни до

Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

– постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (№ 321 від 13.03.2002 р., зі змінами);

– постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (№ 1100 від 11.09.1996 р., зі змінами);

– Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;

– наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами» (№ 116 від постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» (№ 2024 від 18.12.1998 р., зі змінами).

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «**Про відходи**» та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються статтею 20 закону «Про відходи».

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «**Про інвестиційну діяльність**» встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «**Про оцінку впливу на довкілля**».

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

В більшій мірі оцінка зосереджується на потенційних екологічних наслідках пов'язаних із запропонованим роздільним збиранням відходів та повним сортуванням відходів.

В процесі стратегічної екологічної оцінки був здійснений аналіз впливу реалізації рішень схеми санітарного очищення як на окремі компоненти навколишнього природного середовища, так і сукупний вплив на природні процеси та комплекси.

Результати оцінки представлені у вигляді матриці, що містить оцінку на основі рейтингу потенційних наслідків. На основі оцінки окремих заходів проекту було проведено аналіз потенційних кумулятивних впливів, розглянуті заходи для пом'якшення та запобігання виявлених потенційних негативних наслідків реалізації проектних рішень на міське середовище, природні комплекси, санітарно-гігієнічні умови проживання населення.

Проектні рішення схеми санітарного очищення передбачають впровадження роздільного збирання відходів та повного сортування відходів.

Реалізація вищезазначеного рішення зумовлює зменшення забруднення навколишнього середовища.

Висновки з результатів оцінки

Проведені аналізи виявили потенціал для позитивного впливу схеми санітарного очищення на навколишнє середовище та здоров'я населення. Водночас, було виявлено ряд ризиків та потенційних негативних наслідків, пов'язаних з основними рішеннями щодо планування, прийнятими в схемі санітарного очищення.

7 Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання схеми санітарного очищення

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що випливають з реалізації схеми санітарного очищення.

Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок реалізації рішень схеми санітарного очищення.

Для територіально-планувальної організації населених пунктів з урахуванням планувальних обмежень як зон регулювання та обмеження забудови:

- рекомендується наступні інженерно-планувальні заходи: провадження новітніх технологій виробничого і санітарно-технічного устаткування, що забезпечує максимальне уловлювання, утилізацію чи знешкодження викидів забруднюючих речовин в атмосферу;
- дотримання параметрів планувальних обмежень при реалізації рішень, передбачених проектами: розробка проектів організації СЗЗ при розміщенні нових та реконструкції існуючих підприємств;
- дотримання параметрів обмежень, визначених санітарними нормами та екологічним законодавством, при будівництві об'єктів та мереж інженерної інфраструктури - СЗЗ від очисних споруд зливової каналізації, каналізаційних насосних станцій, охоронні зони інженерних споруд та комунікацій тощо.

Для розвитку сфери забезпечення системами інженерно-транспортної інфраструктури міста та надання комунальних послуг, інженерної підготовки та захисту території:

- розвиток системи відведення поверхневого стоку з усієї території міста та населених пунктів;
- будівництво очисних споруд зливової каналізації в існуючих та проектних місцях випуску стічних вод, що дозволить зменшити забруднення поверхневих вод, покращити санітарно-гігієнічні умови території.

Впровадження вищезазначених заходів сприятиме покращенню умов проживання, оздоровленню середовища проживання та підвищенню його екологічної стійкості до техногенних навантажень.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення

Оцінка альтернатив у контексті стратегічної екологічної оцінки «Схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище:

Варіант 1 - «Розроблення схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади»;

Варіант 2 – не розроблення схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади - **«Варіант нульової альтернативи»**.

Варіант 3 - «Розроблення схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» з врахуванням системи поводження з відходами згідно з проектом «Регіонального плану управління відходами у Київській області»

до 2030 року».

«Варіант нульової альтернативи»

У «Варіанті нульової альтернативи» розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким проект «Схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» не затверджується.

Цей сценарій можна розуміти як продовження поточних (в тому числі несприятливих) екологічних тенденцій, наведених у попередніх розділах.

За результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію «нульової альтернативи» подальший сталий розвиток міста не є екологічно безпечним, а зазначена альтернатива призводить до певної стагнації та неефективного використання можливостей розвитку та погіршення екологічної ситуації в місті та сільських населених пунктах.

Варіант 3 - «Розроблення схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» з врахуванням системи поводження з відходами згідно з проектом «Регіонального плану управління відходами у Київській області до 2030 року».

У Варіанті 3 при умові затвердження «Регіонального плану управління відходами у Київській області до 2030 року» можливе перероблення твердих побутових відходів на об'єктах поводження з відходами передбаченими «Регіональним планом управління відходами у Київській області до 2030 року». Вибір системи поводження з відходами згідно варіанту 3 визначатиметься за результатами техніко-економічного порівняння варіантів 1 та 3.

Обґрунтування вибору Варіанту №1.

За варіантом №1 здійснюватиметься повне роздільне збирання та сортування твердих побутових відходів на вже наявних потужностях на території Бориспільської МТГ з частковим переробленням вторинної сировини та виключенням спалювання відходів на території МТГ, що відповідає нормативним вимогам до поводження з відходами та усуває негативний вплив поводження з відходами на:

- навколишнє природне середовище;
- здоров'я населення.

Вибір Варіанту 1 в порівнянні з Варіантом 3 обумовлений в першу чергу відсутністю техніко-економічних показників по Варіанту 3 у зв'язку з лише проектним його станом.

9 Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) не завершується прийняттям рішення про затвердження «Схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади».

Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації схеми санітарного очищення, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Бориспільської міська рада, як замовник документа державного планування (далі - замовник) розробляє заходи які повинні забезпечувати можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування – на даний час негативні наслідки, зумовлені виконанням документа державного планування не передбачаються;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля на різних стадіях виконання документа державного планування, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає:

- зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

- методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;

- періодичність вимірювання показників, методів їх визначення, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;

- засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

У разі коли під час здійснення моніторингу виявлено не передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, замовник вживає заходів для їх усунення, а органу державної влади або органу місцевого самоврядування, який затвердив документ державного планування, пропозиції щодо внесення змін до такого документа з метою усунення негативних наслідків. У такому разі зміни, що вносяться до документа державного планування, підлягають стратегічній екологічній оцінці.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про стан реалізації схеми санітарного очищення;

- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);

- перевірки дотримання екологічних вимог;

- перевірки того, що схема виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Моніторинг здійснює замовник.

З метою забезпечення здійснення моніторингу рекомендується щоб замовник своїм рішенням утворював групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи) та визначав їх склад та порядок роботи. Організація моніторингу вимагає визначення того, хто повинен здійснювати моніторинг, хто повинен забезпечувати доступ до результатів, що має бути предметом моніторингу, яка інформація повинна оприлюднюватися (безпосередні дані вимірювань або результати їх аналізу), де слід здійснювати моніторинг, з якою періодичністю і протягом якого часу, коли слід оприлюднити результати, які методи моніторингу та поширення інформації слід використовувати.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО.

Для організації моніторингу виконання схеми санітарного очищення пропонується створити Комітет з управління впровадженням «Схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади». До складу Комітету рекомендується

включити представників органу місцевого самоврядування, громадськості і бізнесу (міський голова та його заступники, керівники управлінь і відділів міськвиконкому, приватні підприємці, представники об'єднань громадян).

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів.

Таблиця 9.1

**Індикатори для моніторингу виконання
«Схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської МТГ»**

№	Індикатор	Показник
Відходи		
1	Обсяги утворення ТПВ на території Бориспільської МТГ	нормативний з тенденцією до зменшення
2	Обсяги роздільно зібраних відходів	нормативний з тенденцією до збільшення
3	Обсяги зібраних небезпечних відходів у складі побутових відходів	нормативний
4	Обсяги зібраної вторинної сировини	нормативний з тенденцією до збільшення
5	Обсяги перероблення відходів	100%
6	Обсяги зібраних великогабаритних та ремонтних відходів	нормативний
7	Обсяги відходів, що не мають ресурсної цінності і передаються на утилізацію або видалення	нормативний з тенденцією до зменшення
8	Кількість облаштованих згідно нормативних вимог контейнерних майданчиків	нормативний
9	Забезпеченість контейнерами для збирання змішаних відходів	нормативний
10	Забезпеченість контейнерами для збирання вторинної сировини за видами	нормативний
11	Забезпеченість контейнерами для збирання великогабаритних та ремонтних відходів	нормативний
Водні ресурси		
12	Обсяги очищення зливових вод дощової каналізації	100%
Поводження з безпритульними тваринами		
13	Наявність безпритульних тварин	зменшення
14	Кількість виловлених, вакцинованих та стерилізованих безпритульних тварин	100%
Здоров'я населення		
15	Ступінь зниження показників захворюваності по всім хворобам	зменшення
16	Ступінь зменшення загального рівня смертності	зменшення

Кількість індикаторів можна розширити шляхом використання таких індикаторів, для яких є моніторингові дані.

Фіксуються та аналізуються:

- а) ступінь виконання кожного завдання проекту;
- б) невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- в) дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проектів;
- г) оцінка потреб у фінансуванні;
- д) пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Практична реалізація моніторингу

1. Зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу – статистичні дослідження.
2. Періодичність моніторингу (вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями) - щоквартально протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку.
3. Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення – техніко-експлуатаційні, екологічні та індикатори здоров'я населення згідно таблиці 9.1.
4. Методи визначення кожного із показників - статистичні методи.
5. Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля у тому числі для здоров'я населення - статистичні дослідження.
6. Оприлюднення результатів моніторингу - замовник оприлюднює на власному офіційному веб-сайті один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку.

Ускладнення, що можуть виникнути в процесі проведення СЕО

Головним ускладненням, яке може виникнути у процесі проведення моніторингу виконання документу державного планування та його стратегічної екологічної оцінки - недостатність статистичних даних та даних про стан навколишнього середовища.

10 Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Враховуючи географічне розташування населених пунктів Бориспільської МТГ в центральній частині країни ймовірні транскордонні наслідки для довкілля та здоров'я населення не очікуються.

11 Резюме нетехнічного характеру інформації

1. Бориспільської МТГ і зокрема м. Бориспіль є значними виробниками побутових відходів.
2. В місті на високому рівні організовано роздільне збирання відходів, збирання відходів на території усієї громади та їх сортування.
3. Прибирання вулично-дорожньої мережі, як зимове так і літнє, здійснюється систематично за графіками.
4. Система відведення поверхневих вод з території міста потребує будівництва локальних очисних споруд зливової каналізації.
5. Схема санітарного очищення спрямована на зменшення техногенного впливу на довкілля, збільшення обсягів збирання відходів, їх перероблення та зменшення обсягів захоронення відходів.
6. Цілі схеми санітарного очищення узгоджуються з міськими екологічними цілями визначеними в «Стратегія сталого розвитку громади Бориспіль 2025».
7. Реалізація схеми санітарного очищення не призведе до появи нових негативних наслідків для довкілля якщо під час її реалізації будуть належним чином враховані природоохоронні вимоги. Реалізація заходів передбачених в схемі призведе до покращення екологічної ситуації в МТГ.
8. Ймовірність того, що реалізація схеми санітарного очищення призведе до негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, відсутня.
9. Моніторинг екологічних індикаторів ефективності впровадження схеми санітарного очищення є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме реалізація заходів передбачених в схемі санітарного очищення, та необхідною передумовою забезпечення санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади. Необхідно передбачити регулярність збору моніторингових даних за визначеними індикаторами та їх постійний аналіз для врахування під час прийняття рішень щодо планування розвитку в майбутньому.

Метою схеми санітарного очищення є впровадження системи поводження з відходами, яка забезпечуватиме зменшення обсягів захоронення відходів, впровадження роздільного збирання відходів, безпечне поводження з відходами, в т.ч. небезпечними відходами у складі побутових відходів, максимально можливе використання вторинної сировини в складі відходів, створення системи прибирання території населених пунктів, яка попереджуватиме негативний вплив на довкілля та зменшення небезпеки негативного впливу на здоров'я населення.

У схемі передбачається використання передових технологій, технічних рішень, технологічного обладнання, які відповідають природоохоронним та санітарно-гігієнічним вимогам і забезпечують унеможливлення впливу шкідливих факторів на довкілля та здоров'я мешканців населених пунктів Бориспільської МТГ.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення «Схеми санітарного очищення населених пунктів Бориспільської міської територіальної громади» було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації.

Реалізація схеми санітарного очищення за умови дотримання екологічних та нормативних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля та зменшенню захоронення відходів.

Поєднання зусиль, спрямованих на покращення життєвого простору, із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на довкілля, забезпечуватиме розвиток Бориспільської МТГ як території безпечного довкілля та високих стандартів життя.

12 Список використаних першоджерел

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»
2. Закон України «Про відходи»
3. Закон України «Про екологічну мережу України»
4. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»
5. Водний кодекс України
6. Земельний кодекс України
7. ДБН Б.2.2-6:2013 «Склад та зміст схеми санітарного очищення населеного пункту»
8. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820-р)
9. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування»
10. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 23.03.2017 №57 «Порядок розроблення, погодження та затвердження схеми санітарного очищення населених пунктів» (zareestrovаний в Міністерстві юстиції України 14.04.2017 за №505/30373)
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення»
12. Екологічний паспорт Київської області за 2020 рік (<https://merp.gov.ua>)
13. Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Київської області у 2020 році.
14. Концепція впровадження сучасної системи поводження з побутовими відходами у Київській області 2017-2022 рр (Департамент екології та природних ресурсів КОДА)
15. Проект Регіонального плану управління відходами Київської області до 2030 року (2020 рік)
16. «Стратегія сталого розвитку громади Бориспіль 2025» (2018 рік)
17. «Правила благоустрою Бориспільської міської територіальної громади» затверджені рішенням міської ради від 14 вересня 2021 року № 987-13-VIII
18. «Програма соціально-економічного та культурного розвитку міста Борисполя на 2020-2024 роки» (затверджено Рішенням міської ради від 17.12.2019 № 5143-67-VII)
19. «Програма соціально-економічного та культурного розвитку Бориспільської міської територіальної громади на 2021-2023 роки» (затверджено Рішенням міської ради від 24.12.2020 № 36-3-VIII)
20. «Правила утримання і поводження з тваринами у Бориспільській міській територіальній громаді» затверджені рішенням міської ради від 25 травня 2021 року № 499-10-VIII

13 Терміни та визначення

стратегічна екологічна оцінка	- процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій (за потреби - транскордонних консультацій), врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування та здійснюється у порядку, визначеному цим Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
документи державного планування	- стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування;
наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	- будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів;
санітарне очищення територій населених місць (санітарне очищення)	- комплекс планувальних, організаційних, санітарно-технічних та господарських заходів щодо збирання, зберігання, перевезення, оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження і захоронення побутових відходів, включаючи небезпечні відходи у їх складі, що утворилися в населених місцях, а також прибирання об'єктів благоустрою з метою запобігання шкідливому впливу факторів середовища життєдіяльності на життя і здоров'я людини та майбутніх поколінь;
схема санітарного очищення	- документ, у якому містяться графічні та текстові матеріали щодо черговості здійснення заходів та обсягів робіт з санітарного очищення, систем і методів збирання, зберігання, перевезення, оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження і захоронення побутових відходів, включаючи небезпечні відходи у їх складі, необхідної кількості сміттєвозів, механізмів, устаткування та інвентарю, доцільності проектування, будівництва, реконструкції чи розширення об'єктів поводження з відходами, їх основні параметри і розміщення, орієнтовані капіталовкладення на будівництво і придбання технічних засобів.
Скорочення:	
СЕО	- стратегічна екологічна оцінка;
ТПВ	- тверді побутові відходи;
ВВ	- великогабаритні відходи;
РВ	- ремонтні відходи;
НВ	- небезпечні відходи;
РПВ	- рідкі побутові відходи;
ДПТ	- документ державного планування.

14 Список виконавців

Виконавець 1

Сліпець Ігор Володимирович
Кваліфікація – ветеринарний лікар
Диплом ИВ-1 №214457

Виконавець 2

Скрипник Андрій Павлович
Сертифікат екологічного аудитора ЕА
№084, виданий згідно Наказу Мінприроди
України №154 від 27.03.2008р.,
Кваліфікаційний сертифікат експерта з
питань забезпечення безпеки життя і
здоров'я людини, забезпечення санітарно-
епідеміологічного благополуччя населення
(відповідального виконавця окремих робіт
(послуг), пов'язаних із створенням об'єктів
архітектури) АЕ №000333 від 31.05.2012р.,
виданий Мінрегіоном України
Кваліфікаційний сертифікат інженера-
проектувальника у частині забезпечення
безпеки життя і здоров'я людини, захисту
навколишнього природного середовища АР
№005201 від 12.11.2012 виданий
Мінрегіоном України

